

Delårsrapport 2020

Regionala utvecklingsnämnden

Ansvarig verksamhet	Regional utveckling
Kontakt	Lotta Carlborg, 010-833 11 35
Datum	2020-09-30
Diarienummer	RUN/200387
Region Värmland Regionens hus 651 82 Karlstad	

Innehållsförteckning

Inledning	4
Målanalys resultatmål	4
Övergripande aktiviteter för att ta Värmland stärkt ur krisen	4
Kompetensförsörjning, utbildning och arbetsmarknad	4
Näringsliv	5
Jämställd regional tillväxt och hållbarhet	5
Internationellt arbete	5
Innovation och konkurrenskraft	5
Infrastruktur	6
Bedömning om resultatmålet kommer att nås för helåret 2020	6
Regionala utvecklingsnämndens bidrag till Region Värmlands effektmål	6
Effektmål: Attraktivt och hållbart Värmland	6
Innovations- och konkurrenskraft.....	6
Internationellt arbete.....	7
Infrastruktur till och från länet.....	9
Effektmål: Trygga och nöjda invånare	9
Sysselsättning.....	9
Utbildning.....	10
Digital delaktighet.....	10
Uppföljning av regionala utvecklingsnämndens prioriteringar perioden 1 januari 2020 – 31 augusti 2020	11
Budget i balans	14
Uppföljning av regionala utvecklingsnämndens mätplan perioden 1 januari – 31 augusti 2020	15

Inledning

Regionala utvecklingsnämnden svarar för att fullgöra Region Värmlands uppgifter enligt förordning om regionalt tillväxtarbete (2017:583) och arbetar med strategisk utveckling inom områdena näringsliv, utbildning och kompetensförsörjning, forskning och innovation, strategisk utveckling inom internationella relationer (med fokus på EU och Norge), infrastruktur, bioekonomi, energi och klimat samt jämställd regional tillväxt. Arbetet stöds av en analysfunktion som arbetar med att ta fram och sammanställa kunskap om regionens utveckling och samhällsplanering. Ett centralt verktyg i det regionala utvecklings- och tillväxtuppdraget är att arbeta med de statliga medel som tillförs Värmland i form av företagsstöd och projektmedel.

Ambitionen är att nämndens arbete ska bidra till att stärka Värmlands attraktivitet och långsiktiga konkurrenskraft för att därigenom stärka den värmländska ekonomin med särskilt fokus på det värmländska näringslivets förmåga att verka och konkurrera på en global marknad. Grunduppdraget är att skapa förutsättningar för en hållbar tillväxt i hela Värmland som bidrar till att finansiera den gemensamma välfärden och ett samhälle som präglas av Livskvalitet i världsklass.

Målanalys resultatmål

Under perioden januari – augusti 2020 har regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde nästan helt präglats av coronapandemin. Verksamheten har på kort tid ställts om genom att anta nya arbetsuppgifter och roller, och många insatser har gjorts för att möta pandemins konsekvenser. Nedan följer en redovisning av de aktiviteter som genomförts under perioden, där mycket har gjorts som ett led i omställningen och anpassningen till det nya normalläget.

Övergripande aktiviteter för att ta Värmland stärkt ur krisen

Framtagandet av den nya Värmlandsstrategin pausades under våren som en följd av coronapandemin. Arbetet med strategin återupptogs dock i juni med en ny tidplan för framtagandet, som innebär att strategin kommer att antas i regionfullmäktige i juni 2021. Under perioden har en remissutgåva av strategin tagits fram.

Ett regionalt omställningsråd bildades där ordförande och vice ordförande i regionala utvecklingsnämnden valdes in som representanter för Region Värmland.

Under perioden har nyhetsbrev med lägesbilder av hur näringsliv och arbetsmarknad påverkats av coronapandemin publicerats regelbundet. Plattformen verksamt.se har utvecklats för att ge näringslivet det stöd och den service som behövs under krisen.

Ett intensivt påverkansarbete har bedrivits för att lyfta Värmlands behov på nationell nivå. Bland annat har det förts en löpande dialog med Näringsdepartementet, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Tillväxtverket. Dialogen har exempelvis syftat till att regionen ska tilldelas ytterligare statliga projektmedel (så kallade 1:1-medel).

Kompetensförsörjning, utbildning och arbetsmarknad

Under våren har en digital utbildningsportal startats där man har samlat utbildningar och kurser som kan fördjupa och/eller utveckla kompetensen framför allt hos dem som blivit permitterade, varslade eller uppsagda under coronapandemin.

Initiativ har tagits till att samla aktörer för att söka särskilda projektmedel som Europeiska Socialfonden (ESF) avsatt för de branscher som är särskilt drabbade av pandemin. En ESF-finansierad satsning har gjorts på insatser för 1 500 permitterade och varslade inom industrin. Det har under våren varit ett mycket nära samarbete mellan myndigheter och regionen för att dels initiera, dels följa upp regeringens satsningar utifrån coronapandemin.

En kompetensförsörjningsrapport har arbetats fram för att visa Värmlands kort- och långsiktiga behov av kompetens inom olika branschområden, samt särskilda satsningar som behövs utifrån Värmlands forsknings- och innovationsstrategi för smart specialisering. Det pågår också två studier i samarbete med World Values Survey för att få ett ökat kunskapsunderlag vad gäller att matcha migranter in på arbetsmarknaden.

Näringsliv

Som en följd av krisen för näringslivet startades under våren Verksam Värmland Företagsjour, dit företagare kan vända sig med frågor kring stödåtgärder för företagare som drabbats av coronapandemins effekter. En särskild telefonlinje har varit avsedd för rådgivning kring korttidspermitteringar.

I april fattade nämnden beslut om ett tidsbegränsat företagsstöd i form av omställningscheckar. Stödet är riktat till småföretag upp till 49 anställda i hela länet och kan användas för att utveckla eller ställa om verksamheten, att finna nya marknader eller ta tillbaka marknader som försvunnit i samband med coronapandemin.

Nämnden har också fattat beslut om att öka driftsanslaget till Almi för att möta de ökade ansökningarna om lån och amorteringsansånd.

Vidare har beslut fattats om att medfinansiera satsningar inom ramen för Europeiska Regionalfondens (ERUF) så kallade "corona-utlysning", för att kunna erbjuda stöd och rådgivning till företag inom flera olika branscher för omställning och utveckling.

Jämställd regional tillväxt och hållbarhet

Under våren har nämnden följt coronapandemins effekter ur ett jämställdhetsperspektiv. Aktiviteter har integrerats för att bryta den könssegregerade arbetsmarknaden i projektansökningar, vilket genomförts i de så kallade "corona-utlysningarna" från ESF och ERUF. Könsuppdelad statistik har förts i Verksam Värmland Företagsjour.

Nämnden har också beslutat att bevilja projektmedel till Hållbara Värmland 2020-2022.

Internationellt arbete

Under våren 2020 har arbetet inför den kommande strukturfondsperioden 2021–2027 intensifierats. Region Värmland koordinerar framskrivning av Interreg Sverige-Norgeprogrammet. Under första halvåret av 2020 har Region Värmland också arbetat intensivt tillsammans med Region Dalarna och Region Gävleborg med framskrivningen av nästkommande ERUF- och ESF+-program.

Region Värmland har deltagit i olika Interreg-kommittéer för fördelning av projektmedel. Dessa är Interreg Sverige-Norge, Interreg Nordsjön och Interreg Östersjön. Ett arbete avseende kommande programperiod har även påbörjats för Interreg Nordsjön och Interreg Östersjön.

Under våren och sommaren har Brysselkontoret haft stort fokus på att bevaka EU:s åtgärder för att hantera coronapandemin och de omarbetade förslagen gällande EU:s långtidsbudget 2021–2027 som presenterades som en effekt av pandemin.

Innovation och konkurrenskraft

I februari tog nämnden beslut om en ny modell för kvalitetssäkring, finansiering och prioritering för innovationsstödsystemet i Värmland. Modellen gör det enklare att prioritera och finansiera de viktigaste aktörerna som på olika sätt stödjer företagen i Värmland. Även uppföljning och utvärdering av arbetet i innovationsstödsystemet förenklas genom framtagande av samarbetsavtal som skapar gemensamma målbilder för det regionala utvecklingsarbetet, med de aktörer som nämnden finansierar.

Nämnden beslutade vidare att bevilja projektmedel till Bioeconomy Regions in Scandinavia (BiS) samt utökat stöd till Sting Bioeconomy. BiS vill ha ett utvidgat partnerskap mellan Sverige och Norge i området Dalarna-Värmland-Västra Götaland-Viken och Inlandets fylken så att nya

innovationsområden kan initieras för att öka takten i transformationen till en biobaserad cirkulär ekonomi. På längre sikt syftar projektet till att det geografiska området utvecklas till en stark och ledande nod för skoglig bioekonomi och att områdets samlade resurser blir internationellt kända. Sting Bioeconomy stöttar företag inom bioekonomiområdet som har ambitionen att växa på en internationell marknad.

Nämnden har också beslutat att bevilja projektmedel till Paper Province 2.0. Paper Province 2.0 syftar till att bygga en internationellt lyskraftig regional demonstrator för bioekonomi. Tillsammans med andra aktörer i regionen skapar klusterorganisationen förutsättningar för att utveckla tjänster och produkter som bidrar till bioekonomi och en omställning till det fossilfria samhället.

Infrastruktur

Inom ramen för Oslo-Stockholm 2.55 har flera av bolagets planerade aktiviteter fått ställas in. Under våren har dock arbetet med fördjupad nyttoanalys av vad en utbyggd järnväg kan innebära utifrån ett lokalt och regionalt perspektiv pågått.

I arbetet med att få med stråket Stockholm-Oslo i Core Network Corridors på det Europeiska Transportnätet TEN-T (Trans European Transport Network) har många aktiviteter skett under våren. I arbetet med stråket Stockholm-Oslo har det under våren tagits fram ytterligare ett positionspapper för att trycka på vikten av sträckan Stockholm-Oslo införlivas i Stomnätskorridoren Scan-Med.

Bedömning om resultatmålet kommer att nås för helåret 2020

Regionala utvecklingsnämnden bedömer att resultatmålet "Stärkt hållbar tillväxt och utveckling" kommer att nås för helåret 2020.

Regionala utvecklingsnämndens bidrag till Region Värmlands effektmål

Effektmål: Attraktivt och hållbart Värmland

Innovations- och konkurrenskraft

Under våren publicerades ett nytt innovationsindex, som vid jämförelse mellan mätningarna 2017 och 2019 visade att Värmlands indexvärde ökat från 78,6 till 80,4. Samtidigt hade Värmland klättrat från elfte till tionde plats i en ranking som exkluderar de tre storstadslänen¹.

Karlstads universitet och Region Värmlands samarbete som går under namnet Akademin för smart specialisering² har nått de flesta målen enligt den utvärdering som OECD:s center för entreprenörskap, små och medelstora företag (SMF), regioner och städer samt Nordregio har genomfört. Utvärderingen presenterades under våren 2020. Akademin har blivit en konkurrenskraftig tillgång till forsknings- och innovationssystemet i Värmland och är ett banbrytande koncept som möter globalt intresse.

Inom ramen för akademisamarbetet har Region Värmland bidragit till rekryteringen av en forskningsledare för en av de mest centrala forskargrupperna (Pro2BE) för smart specialisering på Karlstads universitet.

Det kan särskilt noteras ett stort intresse såväl regionalt som nationellt och internationellt för att ta del av Sting Bioeconomys tjänster för startup-företag och innovationer inom skoglig bioekonomi.

Många aktörer med finansiering från Region Värmland har ställt om sina projekt för att möta utmaningar som företagen står inför på grund av coronapandemin.

¹ Källa: Reglab, Innovationsindex 2019

² Under våren 2015 arbetade Region Värmland fram en regional forsknings- och innovationsstrategi för smart specialisering. Smart specialisering är ett sätt att skapa konkurrensfördelar för enskilda europeiska regioner, och för Europa som helhet.

Genom en kraftsamling från Region Värmland tillsammans med Innovation Park, Almi, Paper Province, Compare, IUC Stål & Verkstad, Visit Värmland och Nifa lyckades man med att på kort tid starta tre nya projekt för att stötta företag från olika branscher i olika krisfaser orsakade av coronapandemin.

Den 5 februari 2020 tog regionala utvecklingsnämnden beslut (§ 10) om en ny modell för kvalitetssäkring, finansiering och prioritering för innovationsstödsystemet i Värmland. Modellen gör det enklare att prioritera och finansiera de viktigaste aktörerna som på olika sätt stödjer företagen i Värmland. Även uppföljning och utvärdering av arbetet i innovationsstödsystemet förenklas genom framtagande av samarbetsavtal som skapar gemensamma målbilder för det regionala utvecklingsarbetet, med de aktörer som Region Värmland finansierar.

Den 12-14 februari 2020 arrangerade Social innovation Värmland "Co-days" på Karlstad Innovation Park. Intresset var stort, dagarna lockade över 180 deltagare från såväl näringsliv och akademi som ideell och offentlig sektor. Syftet med Co-days var att skapa en miljö för nya möten, ny kunskap och samarbeten som kan leda till fler sociala innovationer för ett mer hållbart Värmland. Resultatet var mycket lyckat, bland annat fick Start Lab nio nya idébärare. Social innovation Värmland startades upp 2019 i samverkan mellan Region Värmland (projektet Verksam Värmland 2.0), Innovation Park, Överenskommelsen och Coompanion.

Den 24 mars startades Verksam Värmland Företagsjour upp. Det är en telefonjour för företagare som etablerades utifrån det stora informationsbehovet kring regionala och nationella stödåtgärder som uppkom kopplat till coronapandemin. Företagsjouren är en kraftsamling av aktörer i innovationsstödsystemet³ och Region Värmland i en gemensam aktion.

För att stärka de värmländska företagens omställningsarbete och konkurrenskraft i coronapandemins spår, ansvarade Region Värmland för arbetet med att mobilisera ett flertal av aktörerna i innovationsstödsystemet i den ansökningsprocess som var kopplat till Tillväxtverkets utlysning av finansieringsmöjligheter med anledning av coronapandemin. Resultatet blev att projektansökningarna beviljades och därmed kan företagen få utökat stöd i sina omställningsprocesser.

I början av året besökte utrikeshandelsminister Anna Hallberg länet. Inom ramen för satsningen Regional exportsamverkan (RES) arbetade Region Värmland, Almi Företagspartner i Värmland, Business Sweden och Enterprise Europe Network (EEN) gemensamt fram förberedelser inför besöket. Region Värmland fick möjlighet att visa en region som har byggt en bred sektor och har hög kompetens kopplat till kärnindustrin⁴, men även innovation kopplat mot bioekonomi. De företagen som besöktes kunde även visa upp ett välutvecklat hållbarhetstänk och ge ministern bra kunskap och idéer om hur det offentliga kan stödja dem mer i internationaliseringsfrågor.

Under perioden beviljades medel för framtagandet av en exporthandlingsplan, som kommer att knyta Region Värmland närmare andra regioners och aktörers exportsatsningar.

Coronapandemin intensifierade samarbetet med de olika klustren⁵ i Värmland och regelbundna möten genomfördes mellan RES-aktörerna och klustren för att få till konkreta insatser för att motverka coronapandemins effekter på exporten. RES kunde där både bidra med kunskapsinnehåll och kontakter vilket ger bra förutsättningar för den fortsatta implementeringen av modellen för kvalitetssäkring, finansiering och prioritering för innovationsstödsystemet i Värmland.

Internationellt arbete

Under våren 2020 har arbetet inför den kommande strukturfondsperioden 2021–2027 intensifierats. Region Värmland koordinerar framskrivning av Interreg Sverige-Norgeprogrammet och en arbetsgrupp har bildats med tjänstepersoner från berörda svenska och norska regioner samt förvaltande myndighet (länsstyrelsen i Jämtland). Arbetsgruppen har inlett arbetet med framskrivningen av programmet som preliminärt ska lämnas in till regeringen i januari 2021. Under

³ Innovationsstödsystemet omfattar olika funktioner och verksamheter för att stärka förutsättningarna för processen att förverkliga idéer och innovationer. Aktörer kan vara universitet, näringsliv, idéburen sektor och offentlig verksamhet.

⁴ Kärnindustrin utgörs av Värmlands dominerande industrier

⁵ Kluster är företag som samlas i en gemensam intresseorganisation med företag inom liknande branscher, där de samarbetar kring gemensamma frågor.

första halvåret av 2020 har Region Värmland också arbetat intensivt tillsammans med Region Dalarna och Region Gävleborg med framskrivningen av nästkommande ERUF- (Europeiska utvecklingsfonden) och ESF+ - (Europeiska socialfonden) program.

Region Värmland har deltagit i olika Interreg-kommittéer för fördelning av projektmedel. Dessa är Interreg Sverige-Norge, Interreg Nordsjön och Interreg Östersjön. Ett arbete avseende kommande programperiod har även påbörjats för Interreg Nordsjön och Interreg Östersjön.

Regelbundna möten med regiondirektörerna i Norra Mellansverige (förkortas NMS och består av regionerna Gävleborg, Dalarna och Värmland) har genomförts för att konkretisera arbetet för de tre regionerna inför den nya perioden där bland annat smart specialisering och framtida ERUF, ESF+ och Interreg har diskuterats.

Ett vänskapsbesök med en delegation av politiker och tjänstepersoner från Innlandets fylke⁶ genomfördes under mars. Syftet var att lära känna varandras nya strukturer efter omorganiseringen av fylkena i Norge, samt öka samarbetet genom att utarbeta ett nytt samarbetsavtal. Mötet var en del av en fyraårig Norge-satsning som har arbetats fram av Region Värmland.

Tillsammans med NMS har de som ansvarar för internationella frågor på respektive region bidragit till framskrivandet av ett positionspapper om Fonden för en rättvis omställning och ett svar till EU:s sakråd om EU:s nya industristrategi. Båda skrivningarna har delats med ansvariga på regeringsdepartement.

Under våren och sommaren har regionens Brysselkontor haft stort fokus på att bevaka EU:s åtgärder för att hantera coronapandemin och de omarbetade förslagen gällande EU:s långtidsbudget 2021–2027 som presenterades som en effekt av pandemin. De viktigaste EU-åtgärderna har summerats i Region Värmlands lägesbilder⁷.

Presentationer av verksamheten, programmeringsarbetet samt de uppdaterade förslagen gällande EU:s långtidsbudget har genomförts vid regionala utvecklingsnämnden samt vid Värmlandsrådet.

Genom EU-nätverk (representanter för värmländska kommuner och Region Värmland) har Region Värmland bidragit till att synliggöra vilka projektmöjligheter som finns tillgängliga inom EU:s strukturfonder samt löpande informerat om EU:s nya policyförslag, sektorsprogram, projektutvecklingsmöjligheter och regionens EU-arbete. Tre möten har genomförts under perioden med god uppslutning av kommunernas EU-samordnare. Två av mötena har genomförts digitalt.

Region Värmland är medlem i de internationella nätverken Assembly of European Regions (AER), The conference of peripheral maritime regions (CPMR) och Vanguardinitiativet och engagemanget har stärkts på flera sätt:

- Region Värmland har deltagit digitalt i regionnätverket AER:s programverksamhet och påbörjat arbetet med att hitta synergieffekter i andra program och nätverk.
- Ett arbetsgruppsmöte arrangerades under februari av Region Värmland för CPMR:s Östersjöns transportarbetsgrupp med uppskattat besök vid Billerud Korsnäs i Grums. Tjänstepersoner deltog vid CPMR:s utbildning i Bryssel samt vid arbetsgruppsmöten inom sammanhållningspolitiken, transportområdet, klimatområdet och jämställdhet. Region Värmland har bidragit till CPMR:s arbete på klimatområdet genom att svara på en enkät om regionens arbete gällande klimatneutralitet, samt delat en summering med CPMR:s jämställdhetsgrupp om åtgärderna som genomförts inom jämställd regional tillväxt för att tackla de socioekonomiska effekterna av coronapandemin.
- I Vanguardinitiativet har Region Värmlands Brysselkontor fortsatt koordinera kommunikationsarbetsgruppen samt stöttat de värmländska klustren i deltagande i nätverket. Region Värmland deltog i nätverkets direktörmöte vilket organiserades online i juni.

⁶ Fylke är den norska motsvarigheten till det svenska begreppet region

⁷ Region Värmland har med anledning av coronapandemin initierat att med regelbundenhet ta fram lägesbilder om hur Sverige och Värmland påverkas av pandemin, samt vilka initiativ som tas för att hantera konsekvenserna.

Inom ramen för den smarta specialiseringen skoglig bioekonomi har Region Värmlands Brysselkontor stöttat det pågående arbetet som bland annat resulterat i att Region Värmland synliggörs på en europeisk plattform med syfte att stärka europeiska samarbetsmöjligheter gällande skoglig bioekonomi. Under våren uppmärksammades även Region Värmlands arbete med skoglig bioekonomi i web-magasinet Agro & Chemistry.

I arbetet med att få med stråket Stockholm-Oslo i Core Network Corridors på det Europeiska Transportnätet TEN-T (Trans European Transport Network) har många aktiviteter skett under våren. I arbetet med stråket Stockholm-Oslo har det under våren tagits fram ytterligare ett positionspapper för att trycka på vikten av att sträckan Stockholm-Oslo införlivas i Stomnätskorridoren Scan-Med. Detta är viktigt för att korridoren (det vill säga sträckan Stockholm-Oslo) ska bli prioriterad. I februari deltog Region Värmland vid Näringsdepartementets hearing om översynen av TEN-T- förordningen (EU 1315/2013), och presenterade där samma budskap.

Arbetet har under våren också bestått i att driva frågan i samarbete med CPMR och Östersjökommissionens transportarbetsgrupper, samt möte med DG MOVE (The directorate-general for mobility and transport) och kommissionen, tillsammans med bolaget Oslo-Stockholm 2.55.

Infrastruktur till och från länet

Flyg

Till följd av coronapandemin har både utrikes och inrikes flyg till och från Värmland upphört. Det är för närvarande oklart om och i sådana fall när trafiken kan återupptas igen.

Karlstad Airport har av staten utsetts till en av nitton beredskapsflygplatser i Sverige, vilket innebär att man uppbär visst statligt stöd.

Tåg

Till följd av coronapandemin har utbudet med fjärrtrafik till Stockholm och Göteborg minskat jämfört med samma tid förra året. Trafik till och från Oslo har ställts in helt.

Antalet resande i den trafik som upphandlas av Region Värmland har minskat med 50-60 procent. Utbudet är dock relativt oförändrat.

Inom ramen för Oslo-Stockholm 2.55 har flera av bolagets planerade aktiviteter fått ställas in. Under våren har dock arbetet med fördjupad nyttoanalys av vad en utbyggd järnväg kan innebära utifrån ett lokalt och regionalt perspektiv pågått. Därutöver har Region Värmland deltagit i referens- och arbetsgrupper i trafikverkets utredning om dubbelspår på Värmlandsbanan.

Utveckling av Karlstad C fortgår och Region Värmland deltar i de styr- och arbetsgrupper som finns. Under våren 2020 undertecknades ett samverkansavtal om det fortsatta arbetet med nytt resecentrum.

Sjöfart

Vänernsjöfarten har under första halvåret 2020 inte påverkats nämnvärt av coronapandemin.

Region Värmland har skrivit på en avsiktsförklaring om utveckling av Vänernsjöfarten tillsammans med näringsliv och andra offentliga aktörer.

Effektmål: Trygga och nöjda invånare

Sysselsättning

Sett på en tioårsperiod har Värmlands sysselsättning stigit mer än sysselsättningen på riksnivå, men coronapandemin har på kort tid förändrat delar av arbetsmarknaden. Arbetskraftsundersökningen för andra kvartalet 2020 visar att den relativa arbetslösheten bland befolkningen 20–64 år per den 30 juni låg på 8,2 procent i riket som helhet och 6,1 procent i Värmland. Hårdast drabbade är unga och utrikes födda.

De branscher som framför allt är hårt drabbade av pandemin är hotell och restaurang, resebranschen, bemanningsföretag, handel och transport. Många företag i Värmland har beviljats permitteringsstöd och därmed inte behövt varsla sin personal, men många mindre företag med plötsligt försämrade likviditet fick med omedelbar verkan säga upp sin personal.

När efterfrågan på arbetskraft minskar ökar arbetslösheten framför allt bland timanställda och de som är nya på arbetsmarknaden. Många av de jobb som har försvunnit finns i branscher med instegsjobb för utrikes födda och ungdomar. Redan arbetslösa kommer att få det svårare i konkurrensen om jobben. Det finns efterfrågan på personal inom flera branscher men de flesta av dessa jobb kräver någon form av yrkeskompetens.

Region Värmland har etablerat en företagsjour där en särskild telefonlinje varit avsedd för korttidspermitteringar, utvecklat en digital utbildningsportal och inrättat ett regionalt omställningsråd för att samla aktörerna i Värmland. Region Värmland har också tagit initiativ till att samla aktörer för att söka särskilda projektmedel som Europeiska Socialfonden avsatt för de branscher som är särskilt drabbade av pandemin. Det har under våren varit ett mycket nära samarbete mellan myndigheter och Region Värmland för att dels initiera och dels följa upp regeringens satsningar utifrån pandemin.

Utbildning

I Värmland är det en högre andel än i riket vars högsta avslutade utbildning är en gymnasieutbildning, och färre värmlänningar har en eftergymnasial utbildning jämfört med hela svenska folket. En utmaning är att få fler värmlänningar att gå längre i utbildningskedjan, en annan är att få dem att bosätta sig i Värmland efter att utbildningen är slutförd. Karlstads universitet (KAU) är en stor dragkraft till regionen, men studenter som flyttar till Karlstad för att läsa på universitetet flyttar ofta tillbaka till rekryteringslänet efter examen⁸.

Samtidigt ser man att studenter som rekryterats från det län där lärosätet ligger i mycket större utsträckning stannar kvar i regionen efter examen⁹. På så sätt ser man att lärosätet antingen stärker regionens eller nationell kompetensförsörjning. På KAU är många studenter nationellt rekryterade, och flyttar också i stor utsträckning från Värmland efter examen. KAU stärker alltså nationell kompetensförsörjning snarare än regionens.

Region Värmland har under våren utvecklat en digital utbildningsportal och inrättat ett regionalt omställningsråd för att samla aktörerna i Värmland. Det har under våren varit ett mycket nära samarbete mellan myndigheter och regionen för att dels initiera, dels följa upp regeringens satsningar utifrån coronapandemin.

Region Värmland har arbetat fram en kompetensförsörjningsrapport för att visa Värmlands kort- och långsiktiga behov av kompetens inom olika branschområden samt särskilda satsningar som behövs utifrån Värmlands forsknings- och innovationsstrategi för smart specialisering. Det pågår också två studier i samarbete med World Values Survey för att få ett ökat kunskapsunderlag vad gäller att matcha migranter in på arbetsmarknaden.

Digital delaktighet

Under perioden januari – augusti 2020 har arbetet med bredbandsutbyggnaden med finansiering från Europeiska regionala utvecklingsfonden, Region Värmland och kommunerna fortgått. En femte etapp har inletts där ansökan godkändes i juni månad. Projektbudgeten i etapp 5 omsluter strax under 26,5 miljoner kr. Region Värmlands roll i etapp 4 och 5 omfattar projektadministration, det vill säga ingen medfinansiering i bredbandsinvesteringarna på det sätt som har gjorts i etapp 1-3.

I etapp 1 och 2 som avslutas under 2020 har det tagit tid för kommunerna att komma igång med utbyggnaden och projektet ligger därmed efter tidsmässigt, vilket gör att kostnaderna inte har upparbetats i den takt som först beräknades. I etapp 3 har flertalet kommuner kommit igång tidigt

⁸ Magnus Byman, Karlstads universitet (2018), "Varifrån kommer de som examinerats vid Karlstads universitet och vart flyttar de?"

⁹ Universitetskanslersämbetet, UKÄ (2019), "Studenternas rörlighet inom Sverige"

under projekttiden vilket gör att det finns goda förutsättningar för att tidplanerna ska kunna hållas och därmed att kostnaderna i etapp 3 upparbetas i den takt som har beräknats.

Planering för en sjätte och sannolikt sista etapp har initierats och kommer intensifieras under hösten 2020.

Under våren 2020 har Värmland som en av fyra regioner valts ut av Post- och telestyrelsen (PTS) för utlysning av statligt investeringsstöd för bredbandsutbyggnad. Region Värmlands roll i det statliga bredbandsstödet har varit att genom regionala prioriteringar påverka, dock inte besluta om, var de statliga stöden bör gå. PTS kommer i slutet av år 2020 besluta om vilka projekt i Värmland som tilldelas stöd.

Den goda samverkan som är etablerad med Bredbandsforum, Värmlandskommunerna, Länsstyrelsen, Sveriges kommuner och regioner, statliga myndigheter (främst PTS och Tillväxtverket), aktörer aktiva på bredbandsmarknaden i Värmland, regioner i Mellansverige (Örebro, Västmanland, Uppsala, Sörmland och Östergötland) samt Region Dalarna och Region Gävleborg fortgår och utvecklas.

Inom samarbetet med regionerna i Mellansverige har flera aktiviteter genomförts eller startats upp. Bland annat kan nämnas utvecklingsprogrammet "Regionalt bredbandslyft" där Region Värmland har valts ut att genomföra en första pilot under september 2020. En annan insats som startats upp under våren, och som kommer att slutföras under september, är en studie och analys om så kallade efteranslutningar och hur regioner, kommuner och aktörer kan ta sig an det problemet. Bland annat skapas bättre insikt i finansiella utmaningar kopplat till efteranslutningsproblematiken. Detta är en av de viktigaste frågorna för att Värmland ska kunna nå uppsatta mål i bredbandsutbyggnaden.

Uppföljning av regionala utvecklingsnämndens prioriteringar perioden 1 januari 2020 – 31 augusti 2020

1. Upprätta förslag till ny regional utvecklingsstrategi enligt process för framtagande som beslutats under 2019.

Nämnden beslutade 27 mars 2020 att ta en paus i framtagandet av Värmlandsstrategin 2020-2040, som en följd av coronapandemin. Arbetet med strategin återupptogs dock i juni med en ny tidplan för framtagandet, som innebär att strategin kommer att antas i regionfullmäktige i juni 2021. Under perioden har en remissutgåva av strategin tagits fram som kommer att skickas ut på remiss i september 2020.

2. Stärka dialogen och insatserna för det värmländska näringslivet och särskilt kopplingen till besöksnäringen, detta för att stärka Värmlands långsiktiga konkurrenskraft, attraktivitet och tillväxt. Kompetensförsörjningen är avgörande för utvecklingen och här ingår även arbetet med Smart specialisering med fokus på den skogliga bioekonomin samt digitaliseringen av välfärdens tjänster. Genomföra en översyn/strukturering av berörda styrdokument inom området.

Det långsiktiga arbetet med Värmlands konkurrenskraft, attraktivitet och tillväxt har i stor utsträckning varit tvunget att ställas om under våren, till förmån för mer akuta insatser för näringslivet i samband med coronapandemin. De akuta insatserna har genomförts med utgångspunkt i de strukturer och processer som kopplar an till det långsiktiga arbetet inom det regionala utvecklings- och tillväxtuppdraget, men fokus och tempo har anpassats för att möta behoven som uppkommit till följd av coronapandemin. Parallellt med omställningsarbetet pågår arbetet för att anpassa verksamheten till "det nya normalläget", som även inbegriper det långsiktiga perspektivet.

Coronapandemin har intensifierat olika samarbeten inom det regionala utvecklings- och tillväxtuppdraget; med nationell nivå och övriga regioner, med de värmländska kommunerna, liksom samarbetet med de olika klustren och företagsstödande aktörerna i Värmland.

Besöksnäringen har varit en utsatt bransch under coronapandemin, vilket gjort att samarbetet förstärkts ytterligare, med tätare dialoger, behov av analyser och dialog kring projektansökningar.

Det har arbetats fram en kompetensförsörjningsrapport för att visa Värmlands kort- och långsiktiga behov av kompetens inom olika branschområden samt särskilda satsningar som behövs utifrån Värmlands forsknings- och innovationsstrategi för smart specialisering. Det pågår också två studier i samarbete med World Values Survey för att få ett ökat kunskapsunderlag vad gäller att matcha migranter in på arbetsmarknaden.

Under våren påbörjades inte arbetet med översyn av berörda styrdokument inom området, eftersom arbetet med Värmlandsstrategin pausades. Arbetet med översynen har dock återupptagits i samband med att framtagandet av Värmlandsstrategin fortsatte enligt ny tidplan.

- 3. Utifrån internationella uppdrag se över styrdokument inom det internationella området (exempelvis går den nuvarande internationell strategin ut under 2020). Det gäller bland annat det fortsatta påverkansarbetet kopplat till den framtida sammanhållningspolitiken för att säkerställa att inriktningen är i linje med Region Värmlands prioriteringar. Relationerna med Norge och att utveckla och stärka relationerna med de nya norska storregionerna, Viken, Oslo by och Innlandet i syfte att säkerställa kopplingarna och länken till Osloregionen. Det gäller även relationerna med våra grannregioner samt ingående regioner längs med sträckan Oslo-Stockholm.**

Under våren påbörjades inte arbetet med översyn av styrdokument inom det internationella området, eftersom arbetet med Värmlandsstrategin pausades. Arbetet med översynen har dock återupptagits i samband med att framtagandet av Värmlandsstrategin fortsatte enligt ny tidplan.

Det har pågått ett intensivt arbete kopplat till sammanhållningspolitiken, med pågående arbetsgrupper för framskrivning av nya strukturfondsperioden för 2021-2027 inom Interreg, ERUF och ESF.

Region Värmland koordinerar framskrivning av Interreg Sverige-Norgeprogrammet och en arbetsgrupp har bildats från berörda svenska och norska regioner samt förvaltande myndighet (länsstyrelsen i Jämtland). Arbetsgruppen har inlett arbetet med framskrivningen av programmet som preliminärt ska lämnas in till regeringen i januari 2021.

Region Värmland har deltagit i olika Interreg-kommittéer för fördelning av projektmedel, varav ett är Interreg Sverige-Norge.

Ett vänskapsbesök med en delegation av politiker och tjänstepersoner från Innlandets fylke genomfördes under mars. Syftet var att lära känna varandras nya strukturer samt öka samarbetet genom att ett nytt samarbetsavtal utarbetades. Mötet var en del av ett fyraårigt Norge-projekt som har arbetats fram av Region Värmland.

Under perioden har det varit ett stort fokus mot Norge med anledning av att Norge stängt gränsen mot Sverige som en följd av coronapandemin. Särskilda analyser, informationsmaterial och kontakter med Norge har upprättats. Det har också varit ett nära samarbete med grannregionerna kopplat till arbetet kring nästa programperiod för strukturfonderna och Oslo-Stockholm.

- 4. Vidareutveckla arbetet med jämställd regional tillväxt och fortsätta arbeta med implementering av resultaten från det nationella projektet jämställd regional tillväxt – exempelvis säkerställa att beslut som fattas av den regionala utvecklingsnämnden har ett jämställdhetsperspektiv (enligt beslut i nämnden 2019-06-12).**

Regionala utvecklingsnämnden hade en workshop om jämställdhetsintegrering i maj 2020. En utbildning planerades under våren men sköts upp till hösten 2020 på grund av coronapandemin. Fortlöpande lyfts erfarenheter från nationella jämställdhetsprojektet in i det

regionala tillväxtarbetet, exempelvis i samband med projektansökningar.

5. Fortsätta arbetet med infrastruktur med fokus på sträckan Oslo/Stockholm och att öka de statliga underhållsmedlen till Värmland, men också satsningar som inbegriper bredbandsutveckling och digitalisering.

Inom ramen för Oslo-Stockholm 2.55 har flera av bolagets planerade aktiviteter fått ställas in. Under våren har dock arbetet med fördjupad nyttoanalys av vad en utbyggd järnväg kan innebära utifrån ett lokalt och regionalt perspektiv pågått. Därutöver har Region Värmland deltagit i referens- och arbetsgrupper i trafikverkets utredning om dubbelspår på Värmlandsbanan.

Bedömningen i nuläget är att konkurrenssituationen och andra förutsättningar på bredbandsmarknaden i Värmland har förändrats relativt kraftigt de senaste åren, vilket gör att det är en större klarhet i vilka aktörer som är dominerande i respektive område i Värmland. Det gör det lättare att planera den fortsatta utbyggnaden men också svårare att påverka då bredbandsmarknaden inte omfattar någon leveransplikt utan är fortsatt efterfrågestyrd och beror på volymen i efterfrågan samt respektive aktörs intresse att fortsätta utbyggnaden. Det gör det hela svårare för Region Värmland att påverka måluppfyllelsen.

Uppenbart i nuläget är att tillgängliga investeringsstöd inte möter behovet av stöd till bredbandsutbyggnad. Under sommaren och hösten 2020 har det även framkommit detaljer som tyder på att nuvarande regelverk för investeringsstöd i viss mån är begränsande för Värmlands del, även om regeringen är beredda att anslå mer statliga pengar för bredbandsutbyggnad. Möjligheterna att absorbera mer pengar till bredbandsstöd är också beroende på marknadsaktörernas intresse att söka stöd och bygga mer bredband. Det är i sin tur bland annat beroende av kundernas efterfrågan.

6. Översyn av finansieringen av det regionala stödsystemet (innovation och entreprenörskap) med ambitionen att ha en ny finansieringsmodell framtagen och beslutad under 2020 – exempelvis kan det handla om olika former av finansiering för aktörerna i systemet.

5 februari 2020 tog nämnden beslut (§ 10) om en ny modell för kvalitetssäkring, finansiering och prioritering för innovationsstödsystemet i Värmland. Modellen gör det enklare att prioritera och finansiera de viktigaste aktörerna som på olika sätt stödjer företagen i Värmland. Även uppföljning och utvärdering av arbetet i innovationsstödsystemet förenklas genom framtagande av samarbetsavtal som skapar gemensamma målbilder för det regionala utvecklingsarbetet, med de aktörer som nämnden finansierar.

7. Se över och komma med förslag på uppföljning av nämndplan i relation till verksamhet, effekter, mätplan och internkontrollplan.

I arbetet med nämndplan 2021 har det tagits fram ett förslag till mätplan som tar sikte på ett mer kvalitativt sätt att följa upp regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde. De kvantitativa indikatorer som tidigare legat till grund för uppföljningen ger inte någon information om vilken effekt insatserna inom det regionala utvecklingsuppdraget har haft, och det behövs därmed ett annat sätt att utvärdera verksamheten med kvalitativa analyser som det främsta verktyget.

Arbetet med att ta fram internkontrollplan för 2021 har planerats under perioden och kommer att äga rum under hösten 2020, då nämnden bland annat ska genomföra en risk- och konsekvensanalys av de riskfaktorer som tagits fram.

8. Stärka arbetet för att Region Värmland får ta ett större inflytande och ansvar för arbetsmarknadspolitiken

Under våren har arbetet med att ta fram underlag för nuläge och framtida behov inför fortsatt dialog med Värmlands aktörer kring arbetsmarknadspolitiken pågått. Behovet av ett tydligare

och stärkt ansvar för arbetsmarknadspolitiken har lyfts till olika instanser inom området, till exempel departementen.

Budget i balans

Hållbar organisation				
Ekonomi i balans				
Budget i balans	Nettokostnadsram mot budget (utfall)	Beslutad nettokostnadsram (budget)	37 335 tkr (utfall)	32 971 tkr (budget)

Periodens utfall visar ett underskott med 4,4 Mkr. Underskottet beror på kostnader som tillhör projektverksamheten, och som kommer att mötas av intäkter. Projektverksamhetens kostnader och intäkter är fleråriga. Prognosen för helåret är ett nollresultat.

Nettokostnadsramen är en mindre del av de medel som nämnden hanterar. Nämndens totala budget består utöver nettokostnadsbudgeten till största delen av statliga medel (projektmedel och företagsstöd). Totala budgeten för statliga medel är cirka 70 Mkr, fördelat på projektmedel och företagsstöd. Andra medel som nämnden hanterar är medel från Tillväxtverket och andra statliga myndigheter för utvecklingsinsatser. Nämnden hanterar även medel kopplat till länstransportplanen, planeringsramen för perioden 2018-2029 uppgår till 1003 Mkr.

Uppföljning av regionala utvecklingsnämndens mätplan perioden 1 januari – 31 augusti 2020

Stärkt tillväxt och utveckling					
Fokusområde	Indikator *	Indikatornivå 2020	Frekvens	Källa	Resultat delår
	Beviljade projektmedel		Månadsrapportering. Samlad rapportering vid årsredovisning.	Egen uppföljning NYPS	39,4 mkr beviljat till 17 projekt, rapporterat på varje nämnd

